

Suhdannekuva	2
Helsingin seudun toimialarakenne	3
Toimialojen vertailu	4
Teollisuus	5
Rakentaminen	6
Kauppa	7
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	8
Rahoitustoiminta	9
Palvelut liike-elämälle	10
Informaatio ja viestintä	11
Kuljetus ja varastointi	12
Palvelut kotitalouksille	13
Yritysten suhdannenäkymät Uudellamaalla	14
Vaihtuva teema:	15
Matkailu Helsingin seudulla	

Helsingin seudun toimialakatsaus

1 | 17

24.03.2017

Helsingin seudun tuotannon kasvu edellisvuoteen verrattuna jatkui viime vuoden viimeisellä neljänneksellä, mutta tuotannon kasvun vauhti tasaantui. Työllisten ja työpaikkojen määrän kasvu jatkui. Tämän katsauksen uusimmat tiedot ovat vuoden 2016 viimeiseltä neljännekseltä.

Helsingin seudun tuotannon kasvu hidastui viime vuoden viimeisellä neljänneksellä kahteen edelliseen neljänneeseen verrattuna, jolloin tuotanto kasvoi seudulla hyvin vahvasti. Edellisen vuoden vastaavaan aikaan nähden seudun tuotanto oli vuoden lopussa arvion mukaan 2 %

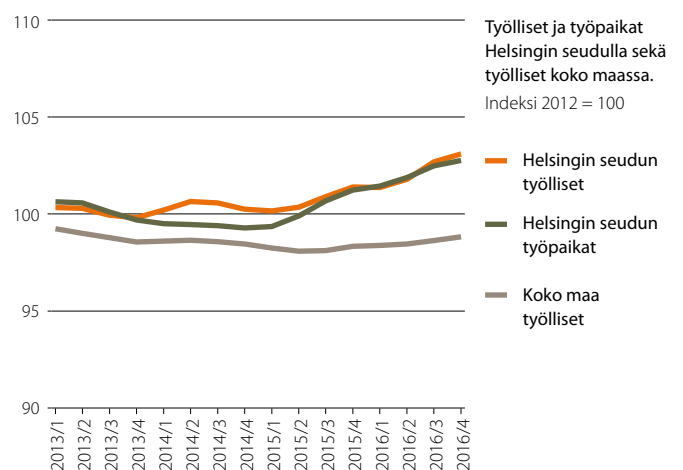
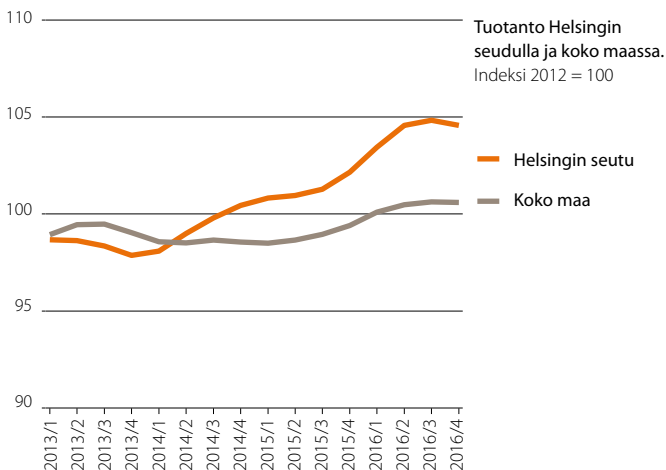
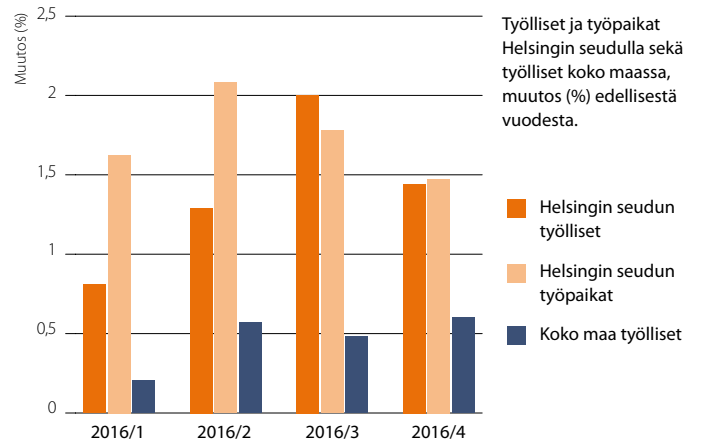
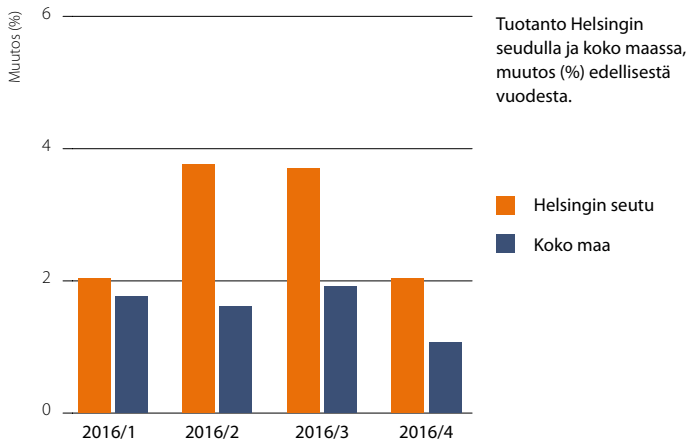
korkeammalla tasolla. Koko maassa tuotannon kasvu jatkui Helsingin seutua hitaampana. Valtakunnallisesti tuotanto kasvoi loka-joulukuussa prosenttien edellisvuodesta. Viimeksi kuluneen vuoden aikana tuotanto oli Helsingin seudulla keskimäärin reilut 4 % korkeammalla tasolla kuin vuonna 2012. Koko maassa tuotanto on kasvanut vajaan prosentin vertailuvuoden tasosta.

Helsingin seudun keskeisistä toimialoista suhdannekehitys jatkui viime vuoden viimeisellä neljänneksellä vahvana palvelualoilla: liike-toiminta kasvoi selvästi liike-elämän palveluissa, informaatio- ja viestintäalalla, majoitus- ja ravitsemistoiminnassa sekä

rahoituksessa. Myös kaupan ja kotitalouksen palveluiden liiketoiminta kasvoi. Jalostusaloista rakentamisen kasvu jatkui erittäin vahva-

na, mutta teollisuuden loppuvuoden kehitys oli heikkoa. Alueen yritysten suhdanneodotukset kohenivat alkutalven aikana hieman.

Helsingin seudun työllisten ja työpaikkojen määrän trendikehitys jatkui vahvana viime vuoden lopussa. Vuoden takaiseen verrattuna seudun työpaikkojen ja työllisten määrän kasvua oli vuoden viimeisellä neljänneksellä puolitoista prosenttia. Koko maassa työllisten määrän trendin loiva kasvu jatkui viime vuoden viimeisellä neljänneksellä. Vuoden takaiseen verrattuna koko maan työllisten määrä kasvoi loka-joulukuussa noin puoli prosenttia. Viimeksi kuluneen vuoden aikana sekä Helsingin seudun työllisten että työpaikkojen määrä oli vajaat 2 % korkeammalla tasolla kuin vuonna 2012. Koko maassa työllisyys oli vajaat 2 % alle vertailuvuoden tason.

HELSINGIN SEUDUN TOIMIALARAKENNE

Helsingin seutu on maan suurin ja kansainvälisin yritystoiminnan keskittymä. Seudun yritystoiminta on erikoistunut informaatioaloihin, tukkukauppaan ja logistiikkaan sekä liike-elämän ja rahoituksen palveluihin. Helsingin seudulla, jonka maapinta-ala on 1,2 % koko maasta, asuu 26 % Suomen väestöstä, sijaitsee 31 % maan työpaikoista ja tuotetaan 36 % maan bruttokansantuotteesta.

Helsingin seutu

Helsingin seudun väkiluku oli ennakkotiedon mukaan 1 456 800 viime vuodenvaihteessa. Työvoimatutkimuksen mukaan seudulla oli vii-

meksi kuluneen vuoden aikana 726 700 työllistä ja 766 500 työpaikkaa. Alueen bruttokansantuote oli vuonna 2016 noin 79 miljardia euroa.

Toimialarakenne

Helsingin seudun elinkeinorakenne on hyvin palveluvaltainen. Seudun työpaikoista 16 % on jalostuksessa, 59 % kaupan ja muiden markkinapalveluiden toimialoilla sekä 25 % julkisissa palveluissa. Erityisesti kaupan ja muiden markkinapalvelualojen osuudet ovat Helsingin seudulla huomattavasti suurempia kuin koko maassa. Julkisten palveluiden työpaikkaosuus on seudulla jonkin verran pienempi ja jalostuksen osuus huomattavasti pienempi kuin koko maassa. Alkutuotannon merkitys Helsingin seudun toimialarakenteessa on marginaalinen.

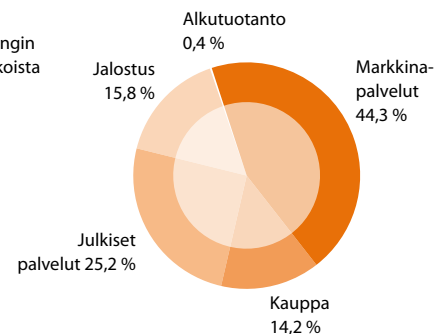
Erikoistumisalat

Helsingin seudun elinkeinotoiminnan erikoistumista voidaan tarkastella suhteuttamalla seudun kunkin toimialan työpaikkaosuus koko maan vastaavaan osuuteen. Näiden niin sanottujen sijaintiosamääräindeksien perusteella Helsingin seutu on suuntautunut vahvimmin informaation tuotantoon ja välitykseen, tukkukauppaan ja muuhun logistiikkaan, liike-elämän ja rahoituksen palveluihin, muihin erikoistuneisiin palvelualoihin, korkean teknologian teollisuuteen, tutkimukseen, kehittämiseen ja korkeakoulutukseen sekä toimintoihin, jotka liittyvät seudun rooliin maan hallinto- ja päätöksentekokeskuksena. Helsingin seudun erikoistumisprofiili poikkeaa ratkaisevasti muiden Suomen suurien kaupunkialueiden profiileista.

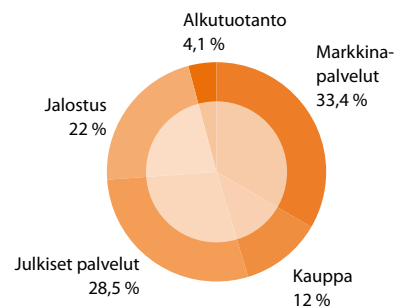
Helsingin seudun vahvimmat erikoistumisalat. Indeksi, koko maa = 100

Päätoimialojen osuus (%) Helsingin seudun työpaikoista 2016.

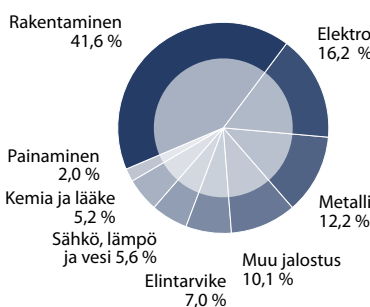

Päätoimialojen osuus (%) koko maan työpaikoista 2016.

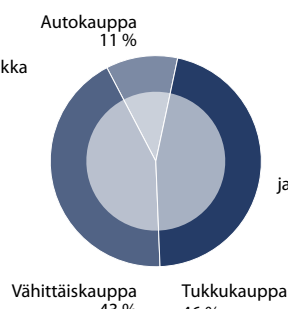

Työpaikkojen toimialajakauma Helsingin seudun päätoimialoilla 2016.

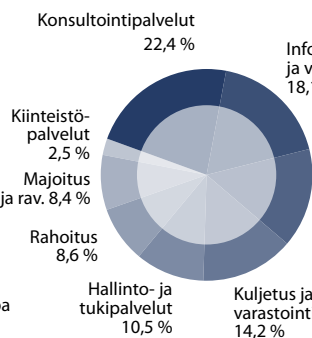
JALOSTUS

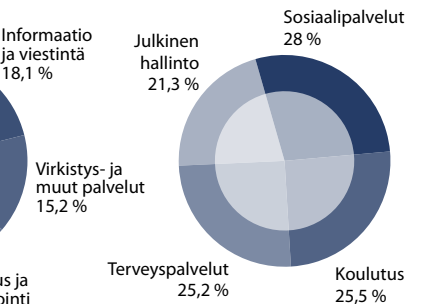
KAUPPA

MARKKINAPALVELUT

JULKINEN HALLINTO JA HYVINVOINTIPALVELUT

TOIMIALOJEN VERTAILU

Kaikkien toimialojen yhteenlasketun liiketoiminnan kasvu edellisvuodesta jatkui viime vuoden viimeisellä neljänneksellä.

Yritysten liikevaihto ja palkkasumma

Talouden aktiivisuuden eroja toimialojen välillä verrataan oheisissa kuvioissa käyttäen indikaattoreina liikevaihtoa ja palkkasummaa (rahoitustoiminnassa ei liikevaihtoa). Muutokset esitetään nimellisinä poistamatta inflaation vaikutusta.

Helsingin seudun yritysten yhteenlaskettu liikevaihto kasvoi ennakoarvion mukaan viime vuoden viimeisellä neljänneksellä edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna 3 %. Vuoden takaiseen nähden kuluttajahinnat nousivat loka-joulukuussa 0,7 %, tukkuhinnat 2,1 %, teollisuuden tuottajahinnat 0,9 % ja rakennuskustannukset prosentin.

Liikevaihdon kasvu oli vuoden viimeisellä neljänneksellä voimakkainta rakentamisessa, liike-elämän palveluissa ja informaatio- ja viestintäalalla. Liikevaihto kasvoi myös majoitus- ja ravitsemistoiminnassa, kaupassa sekä kotitalouksien palveluissa. Liikevaihto laski vuoden takaisesta kuljetuksessa ja varastoinnissa.

Yritysten yhteenlasketun palkkasumman kasvu vuoden takaisesta jatkui. Edellisvuoteen verrattuna palkkasumma kasvoi vuoden viimeisellä neljänneksellä reilut 2 %. Palkkasumman kasvu oli vahvinta majoitus- ja ravitsemistoiminnassa, liike-elämän palveluissa ja rahoituksessa. Laskua oli teollisuudessa sekä kuljetuksessa ja varastoinnissa.

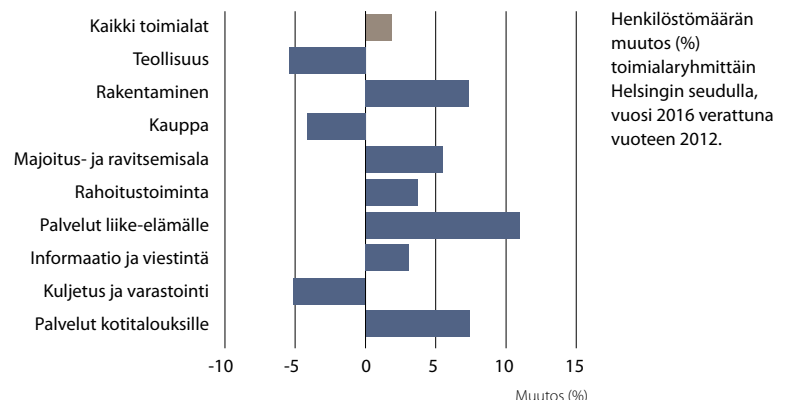
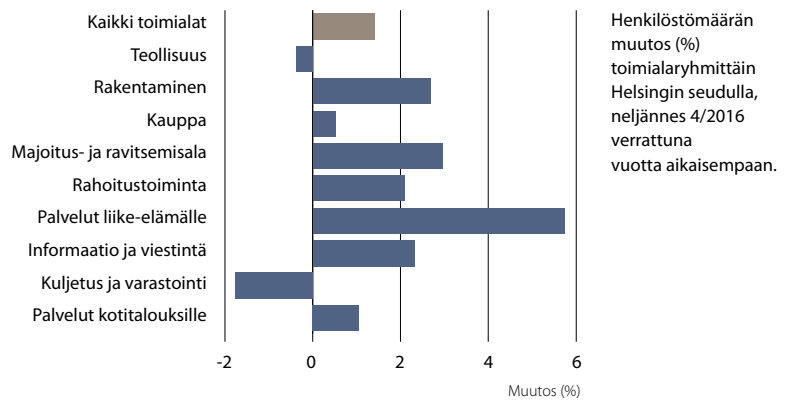
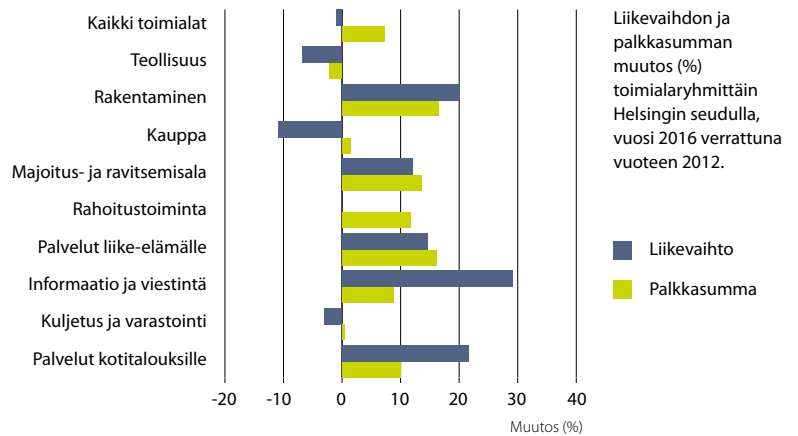
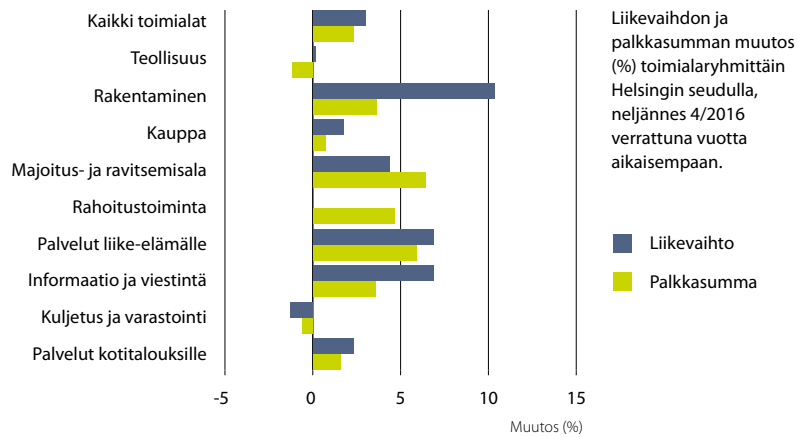
Kaikkien toimialojen yhteenlaskettu liikevaihto oli viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin prosentin alemmalla tasolla kuin vuonna 2012. Seudun yritysten palkkasumma on kasvanut 7 % vertailuvuoden tasosta. Kuluttajahinnat ovat nousseet 3 % vuoteen 2012 verrattuna. Liikevaihto on kasvanut vertailuvuoden tasoon nähden eniten informaatio- ja viestintäalalla. Teollisuuden ja kaupan liikevaihdon kehitys on ollut muiden toimialojen kehitystä selvästi heikompaa.

Henkilöstömäärä päätoimialoilla

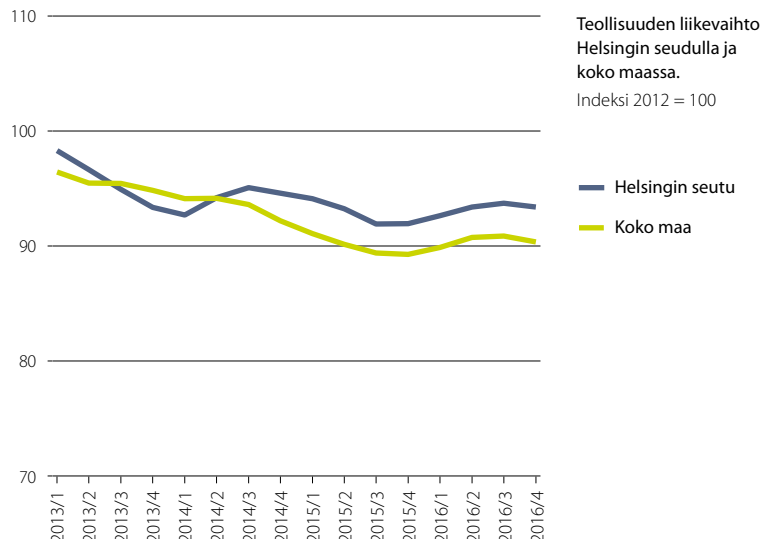
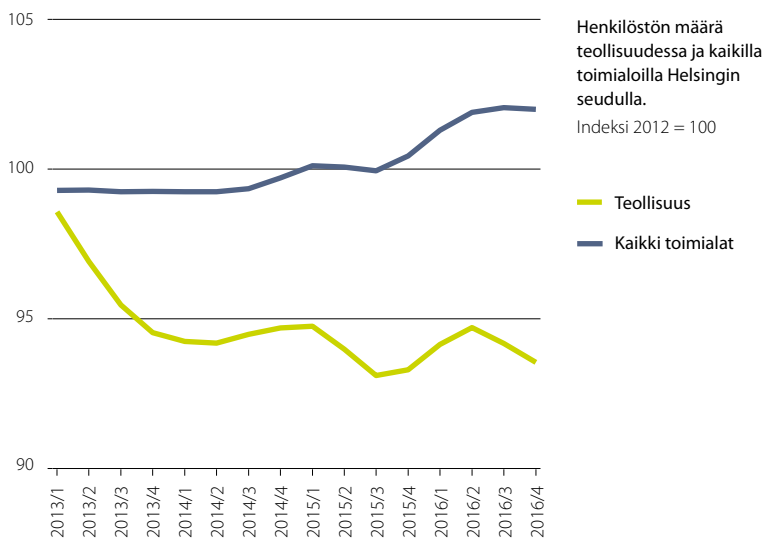
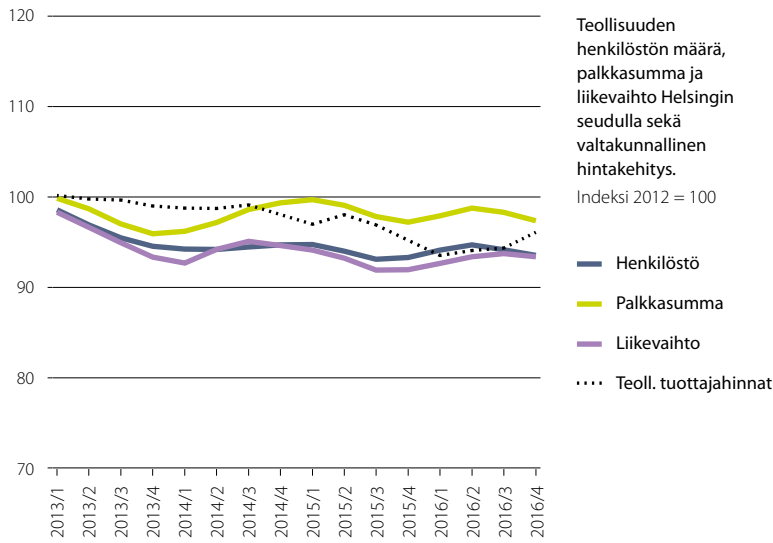
Henkilöstömäärä-indikaattori kuvaa Helsingin seudulla toimivissa yrityksissä ja muissa organisaatioissa tehtyjen henkilötyövuosien määrää.

Kaikkien toimialojen yhteenlaskettu henkilöstömäärä oli loka-joulukuussa reilun prosentin edellisvuotta korkeammalla tasolla. Henkilöstömäärä kasvoi vahvimmin liike-elämän palveluissa. Henkilöstömäärä laski selvästi kuljetuksessa ja varastoinnissa.

Seudulla toimivien yritysten henkilöstömäärä oli viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin 2 % korkeammalla tasolla kuin vuonna 2012. Henkilöstömäärän kasvua on ollut viiden vuoden takaisesta eniten liike-elämän palveluissa. Teollisuudessa, kuljetuksessa ja varastoinnissa sekä kaupan alalla henkilöstömäärä on laskenut vertailuvuoden tasoon nähden.

Teollisuus, sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, vesi- ja jätevesihuolto, jäte- ja ympäristöhuolto, kaivostoiminta

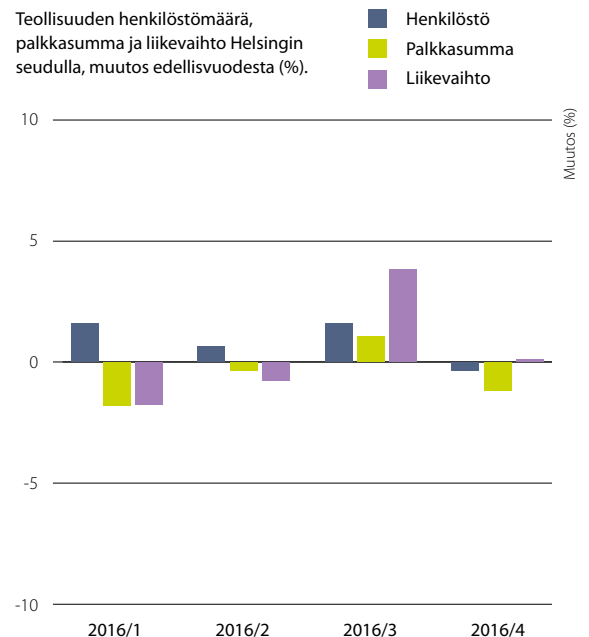

Teollisuusyritysten liiketoiminta pysyi vuoden takaiseen nähden ennallaan.

Helsingin seudulla toimivien teollisuusyritysten liikevaihdon trendi kääntyi hienoiseen kasvuun viime vuoden alkupuolella. Vuoden jälkipuoliskolla trendi pysyi ennakoarvion mukaan ennallaan. Liikevaihto pysyi arvion mukaan ennallaan myös vuoden takaiseen verrattuna. Valtakunnallisesti alan liikevaihdon trendi laski hieman vuoden lopussa. Teollisuuden tuottajahintojen trendi kääntyi kasvuun. Viime vuoden loka-joulukuussa teollisuuden tuottajahinnat kasvoivat edellisvuoteen nähden prosenttin. Helsingin seudun teollisuuden liikevaihto oli viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin 7 % alemmalla tasolla kuin vuonna 2012. Samana aikana teollisuuden tuottajahintojen taso on laskenut 5 %.

Teollisuuden henkilöstömäärän trendi kääntyi vuoden loppupuolella loivaan laskuun. Edellisvuoteen verrattuna teollisuusyritysten henkilöstömäärä pysyi loka-joulukuussa lähes samalla tasolla. Myös alan palkkasumman trendi kääntyi laskuun. Vuoden takaiseen verrattuna palkkasumma laski vuoden viimeisellä neljänneksellä reilun prosenttin. Vuodesta 2012 Helsingin seudun teollisuusyritysten henkilöstömäärä on laskenut 5 %. Alan palkkasumma on vertailuvuotta 2 % alemmalla tasolla.

Helsingin seudun teollisuusyrityksissä oli työvoimatutkimuksen mukaan viimeksi kuluneen vuoden aikana noin 70 300 työpaikkaa.

RAKENTAMINEN

Talonrakentaminen, maa- ja vesirakentaminen, erikoistunut rakennustoiminta

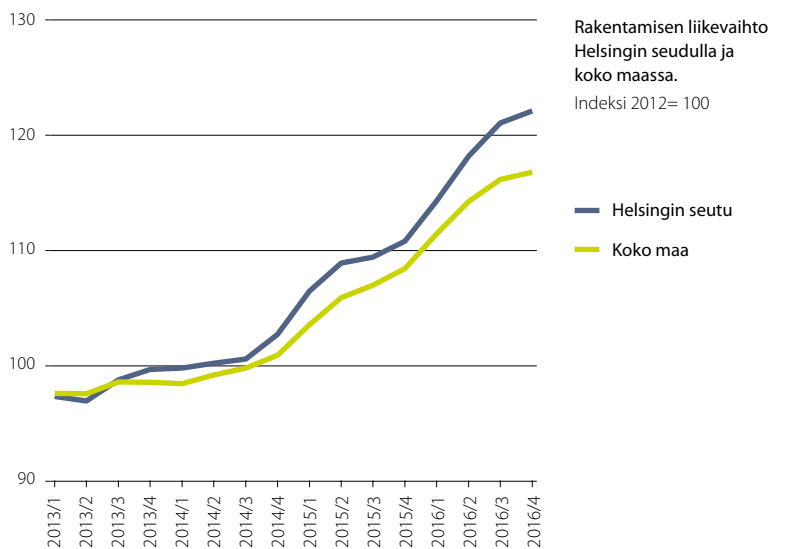
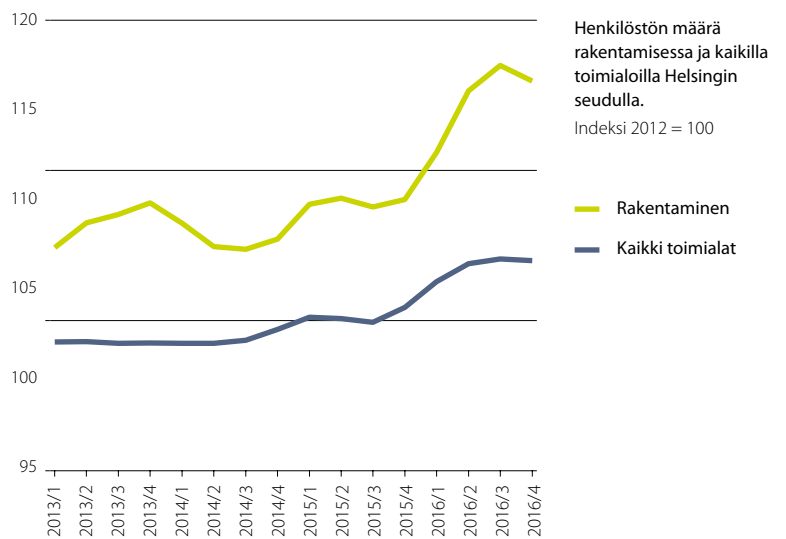
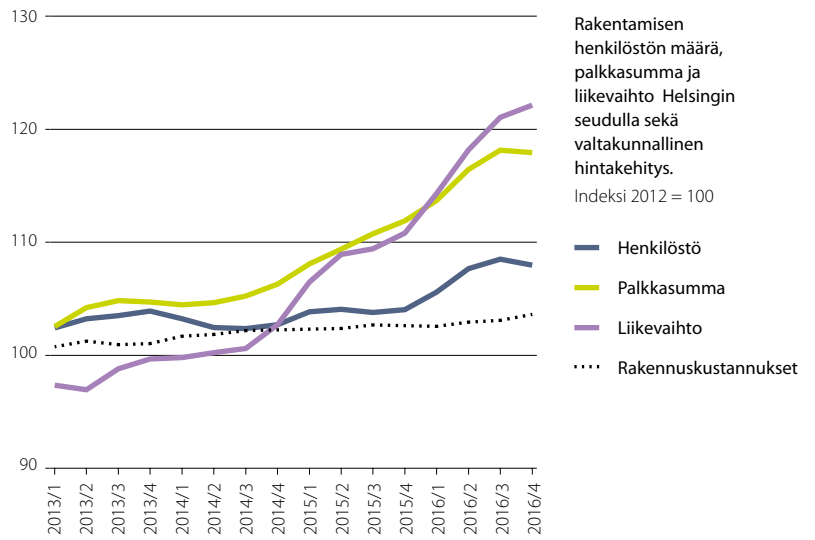
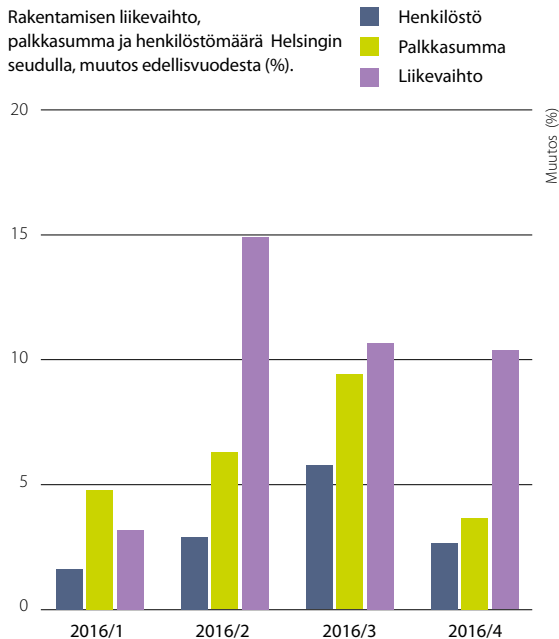
Rakentamisen liikevaihto kasvoi edelleen, mutta alan henkilöstömäärän ja palkkasumman kasvu tasaantui.

Rakennusalan liikevaihdon trendin vahva kasvu jatkui ennakkoarvion mukaan viime vuoden viimeisellä neljänneksellä. Arvion mukaan alan liikevaihto oli loka-joulukuussa 10 % edellisvuotta korkeammalla tasolla. Rakennuskustannukset nousivat prosenttina vuotta aikaisemmasta. Alan kasvu jatkui myös valtakunnallisesti. Vuoteen 2012 verrattuna alan liikevaihto oli viimeksi kuluneen vuoden aikana Helsingin seudulla keskimäärin viidenneksen korkeammalla tasolla. Rakennuskustannukset ovat nousseet samana aikana 3 %.

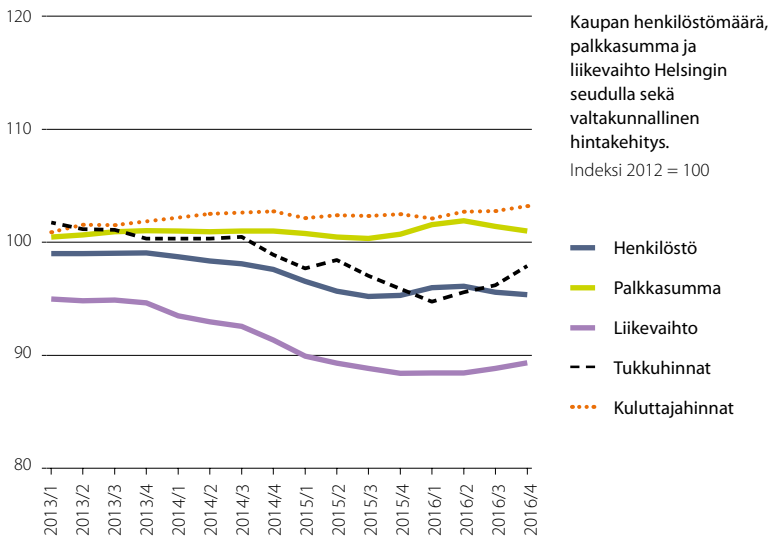
Rakennusyritysten palkkasumman trendin kasvu hiipti. Edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna palkkasumma oli vuoden viimeisellä neljänneksellä vajaat 4 % korkeammalla tasolla. Myös rakentamisen henkilöstömäärän trendin kasvu tasaantui vuoden lopussa. Edellisvuoteen verrattuna henkilöstömäärän kasvua kertyi vajaat 3 %. Vuodesta 2012 rakennusalan palkkasumma on kasvanut 17 %. Henkilöstömäärä on alalla vertailuvuoteen nähden 7 % korkeammalla tasolla.

Helsingin seudun rakennusalan yrityksissä oli työvoimatutkimuksen mukaan viimeksi kuluneen vuoden aikana noin 50 100 työpaikkaa.

Rakentamisen liikevaihto, palkkasumma ja henkilöstömäärä Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

Tukkukauppa, agentuuri-toiminta, vähittäiskauppa, moottoriajoneuvojen kauppa ja korjaus, polttoaineen vähittäismyynti

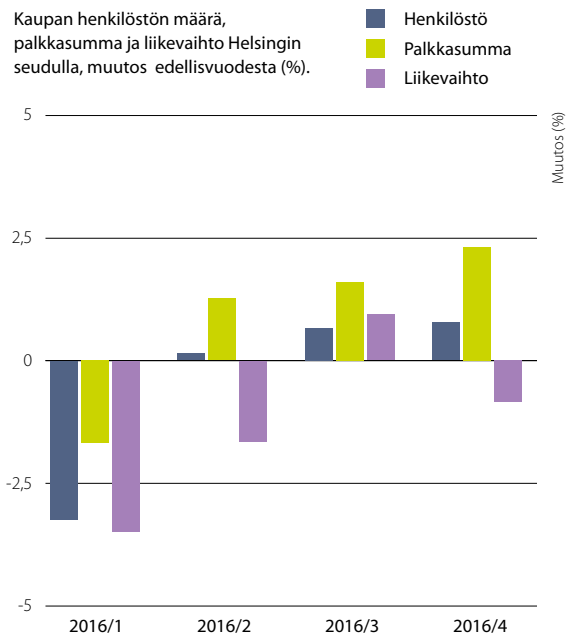
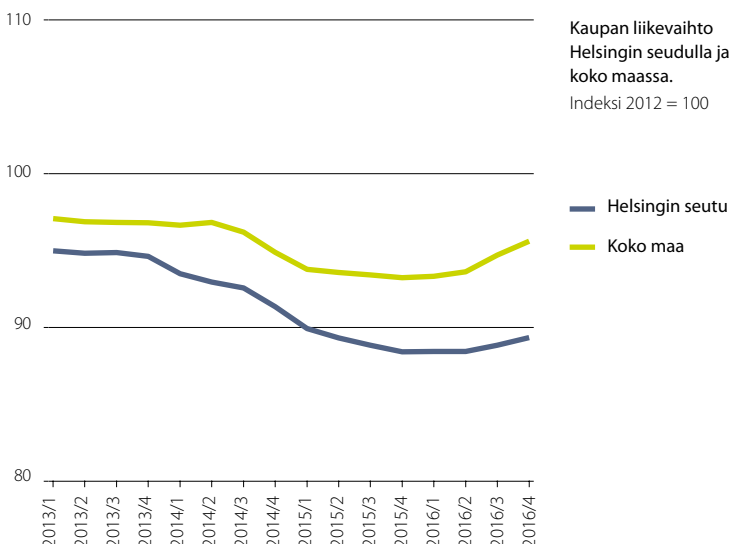
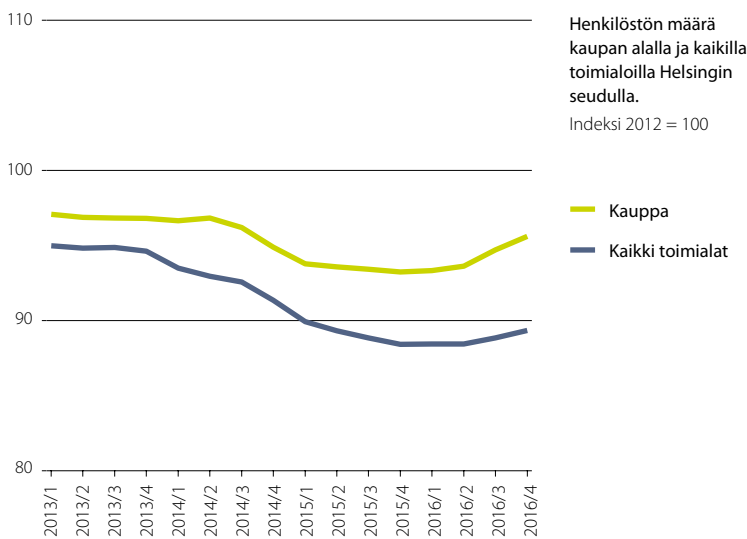

Kaupan alan liiketoiminta kasvoi hieman edellisvuodesta.

Kaupan liikevaihdon trendi kasvoi viime vuoden aikana hienoisesti. Edellisen vuoden vastaavaan aikaan nähden alan liikevaihto oli ennakoarvion mukaan vajaat 2 % korkeammalla tasolla. Koko maassa kaupan liikevaihdon trendi kääntyi vuoden loppupuolella kasvuun. Tukkuhintojen viime vuoden alkupuoliskolla alkanut kasvu jatkui vuoden loppupuolella. Edellisvuoteen verrattuna tukkuhinnat nousivat 2 %. Kuluttajahinnat nousivat vuoden takaisesta vajaan prosentin. Kaupan liikevaihto oli viimeksi kuluneen vuoden aikana Helsingin seudulla noin kymmenyksen alemmalla tasolla kuin vuonna 2012. Tukkuhinnat ovat 4 % alle vertailuvuoden tason. Kuluttajahinnat ovat nousseet 3 % vuoteen 2012 nähden.

Kaupan alan palkkasumman trendi kääntyi hienoisesta kasvun jälkeen loivaan laskuun viime vuoden loppupuolella. Edelliseen vuoteen verrattuna palkkasumma oli lokajoulukuussa vajaan prosentin korkeammalla tasolla. Vuoteen 2012 nähden alan palkkasumma on kasvanut noin 2 %. Kaupan henkilöstömäärän trendi pysyi viime vuonna lähes ennallaan. Edellisvuoden vastaavaan aikaan verrattuna henkilöstömäärä oli puoli prosenttia korkeammalla tasolla. Vertailuvuoteen nähden kaupan alan henkilöstömäärä on laskenut 4 %.

Työvoimatutkimuksen mukaan kaupan toimialalla oli viimeksi kuluneen vuoden aikana noin 108 400 työpaikkaa Helsingin seudulla.

MAJOITUS- JA RAVITSEMISTOIMINTA

Majoitus, ravitsemistoiminta

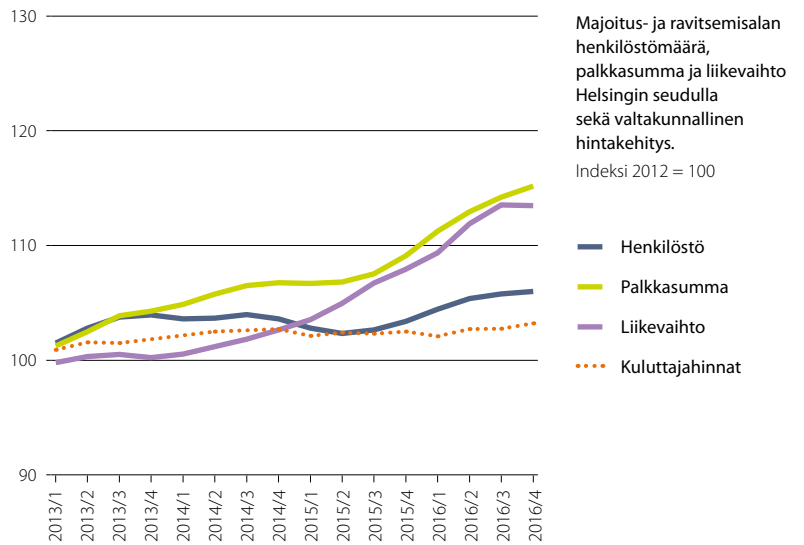
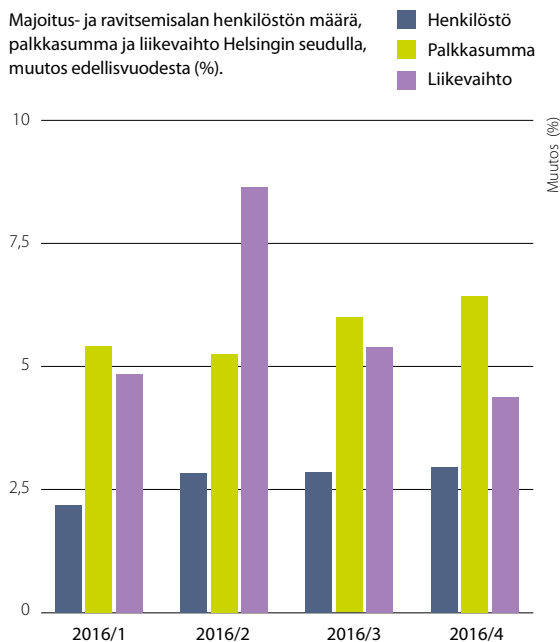
Majoitus- ja ravitsemisalalan liiketoiminnan kasvu vuotta aiemmasta jatkui.

Helsingin seudun majoitus- ja ravitsemisalalan liikevaihdon trendin kasvu jatkui viime vuoden kolmannella neljänneksellä, mutta ennakoarvion mukaan trendin kasvu pysähtyi vuoden lopussa. Edelliseen vuoteen nähden alan liikevaihto oli arvi- on mukaan loka–joulukuussa 4 % korkeammalla tasolla. Ma- joitus- ja ravitsemistoiminnan liikevaihdon trendin kasvu hii- pui vuoden lopussa myös valtakunnallisesti. Vertailuvuoden tasosta alan liikevaihto on kasvanut Helsingin seudulla 12 %. Kuluttajahinnat ovat nousseet samana aikana 3 %.

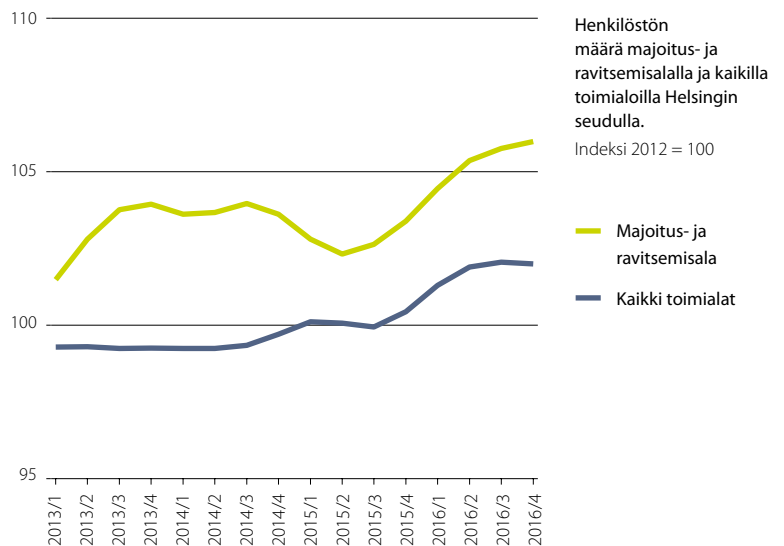
Alan palkkasumman trendin kasvu jatkui viime vuoden viimeisellä neljänneksellä. Vuoden takaiseen verrattuna palk- kasumma oli alalla loka–joulukuussa reilut 6 % korkeammal- la tasolla. Myös alan henkilöstömäärän trendi kasvoi hieman vuoden loppupuolella. Vuoden takaiseen verrattuna henki- löstömäärä oli 3 % korkeammalla tasolla vuoden viimeisellä neljänneksellä. Majoitus- ja ravitsemisalalan palkkasumma on kasvanut 14 % vuodesta 2012. Alan henkilöstömäärä on ver- tailuvuoteen nähden 6 % korkeammalla tasolla.

Majoitus- ja ravitsemisalalla oli työvoimatutkimuksen mukaan noin 28 300 työpaikkaa Helsingin seudulla viimeksi kuluneen vuoden aikana.

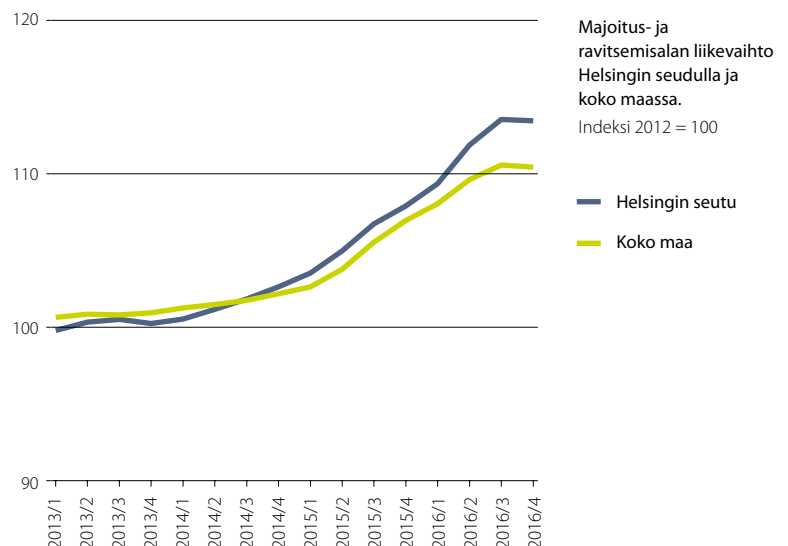
Majoitus- ja ravitsemisalalan henkilöstön määrä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

Majoitus- ja ravitsemisalalan henkilöstömäärä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla sekä valtakunnallinen hintakehitys. Indeksi 2012 = 100

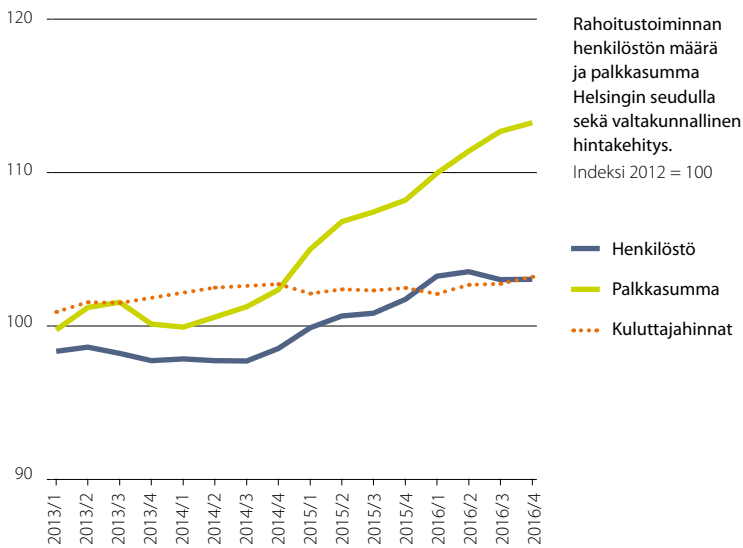

Henkilöstön määrä majoitus- ja ravitsemisalalla ja kaikilla toimialoilla Helsingin seudulla. Indeksi 2012 = 100

Majoitus- ja ravitsemisalalan liikevaihto Helsingin seudulla ja koko maassa. Indeksi 2012 = 100

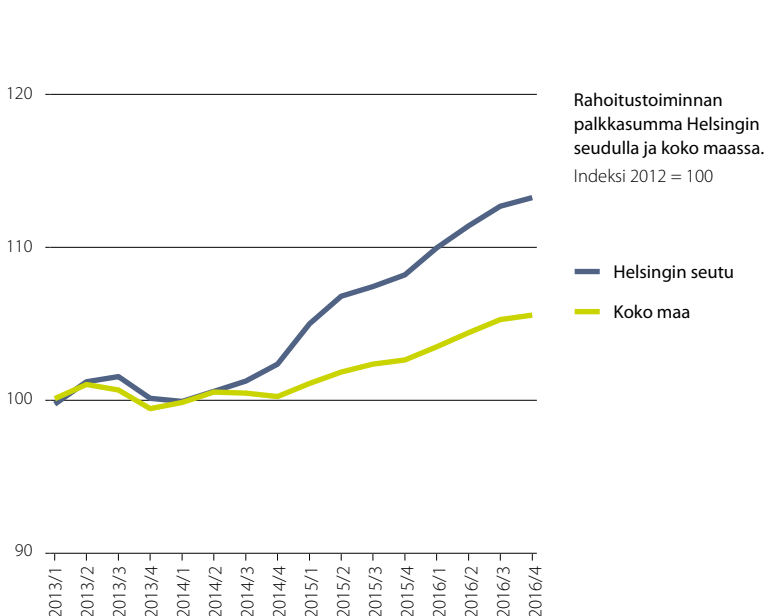
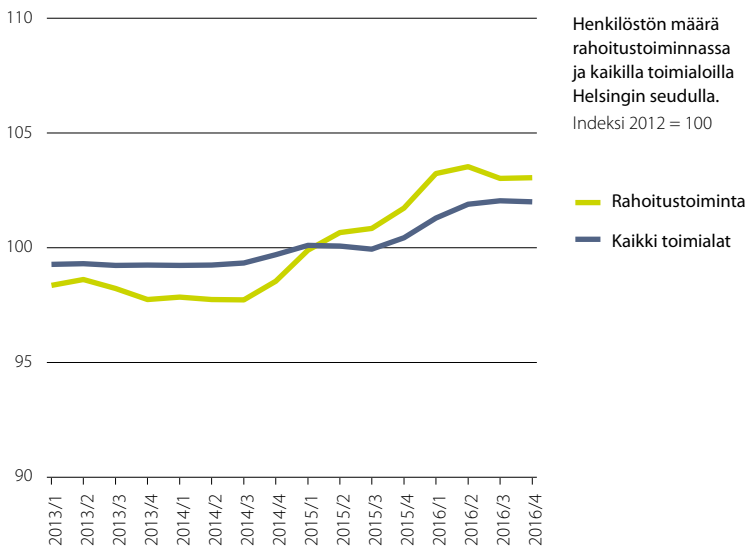

Rahoitustoiminnan palkkasumman vahva kasvu jatkui.

Helsingin seudun rahoitustoiminnan palkkasumman trendin kasvu jatkui myös vuoden viimeisellä neljänneksellä. Edellisvuoteen nähden alan palkkasumma oli loka-joulukuussa 5 % korkeammalla tasolla. Rahoitustoiminnan palkkasumman trendin kasvu jatkui myös koko maassa. Viimeksi kuluneen vuoden aikana alan palkkasumma oli vuoteen 2012 verrattuna Helsingin seudulla 12 % korkeammalla tasolla. Kuluttajahinnat ovat nousseet vertailuvuoden tasosta 3 %.

Alan henkilöstömäärän trendi pysyi vuoden viimeisellä neljänneksellä ennallaan. Edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna henkilöstömäärä oli loka-joulukuussa 2 % korkeammalla tasolla. Vertailuvuoden tasoon nähden alan henkilöstömäärä oli viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin 4 % korkeammalla tasolla.

Rahoitustoiminnassa oli työvoimatutkimuksen mukaan viimeksi kuluneen vuoden aikana noin 29 000 työpäikää Helsingin seudulla.

Rahoitustoiminnan henkilöstön määrä ja palkkasumma Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

PALVELUT LIIKE-ELÄMÄLLE

Kiinteistöpalvelut, ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, hallinto- ja tukipalvelutoiminta

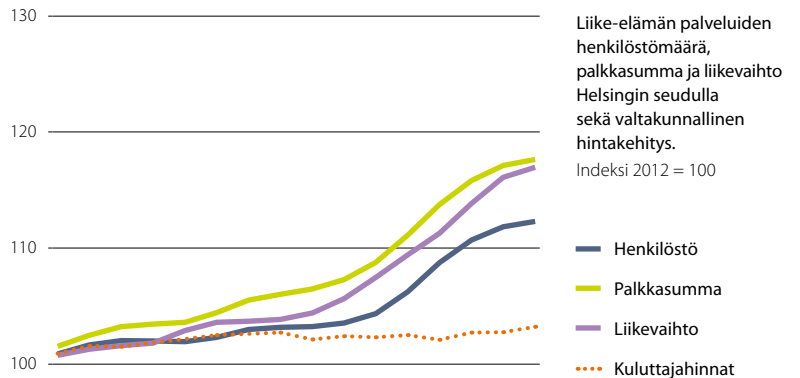
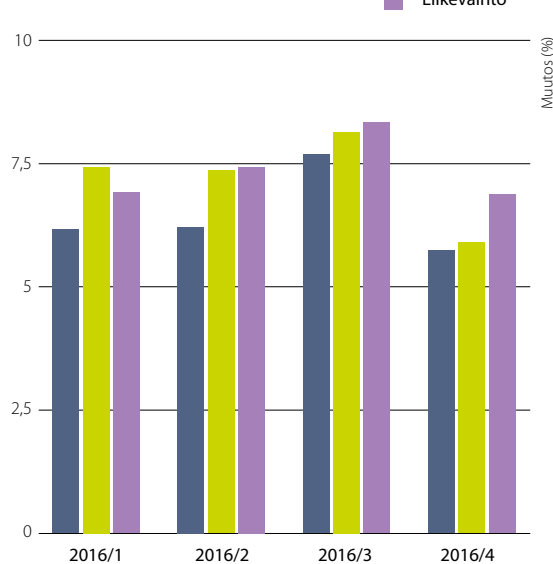
Helsingin seudun liike-elämän palveluiden liiketoiminnan kehitys jatkui vahvana.

Liike-elämän palveluiden liikevaihdon kasvu jatkui ennakoarvion mukaan viime vuoden loka-joulukuussa. Myös valtakunnallisesti alan liikevaihdon trendi kasvoi edelleen. Helsingin seudun liike-elämän palveluiden liikevaihto oli vuoden viimeisellä neljänneksellä edellisvuoden vastaavaan aikaan verrattuna arvion mukaan 7 % korkeammalla tasolla. Vuoden 2012 tasoon nähden alan liikevaihto on kasvanut 15 %. Kuluttajahinnat ovat nousseet samana aikana 3 %.

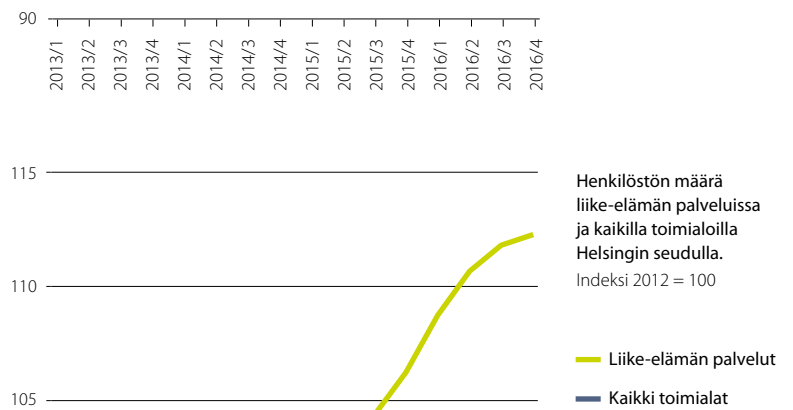
Seudun liike-elämän palveluiden palkkasumman trendin kasvu jatkui viime vuoden loka-joulukuussa. Vuoden viimeisellä neljänneksellä palkkasumma oli alalla 6 % edellisvuotta korkeammalla tasolla. Myös alan henkilöstömäärän kasvu jatkui. Vuotta aikaisempaan verrattuna henkilöstömäärä kasvoi 6 %. Vuoden 2012 tasoon verrattuna alan henkilöstömäärä oli viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin 11 % ja palkkasumma 16 % korkeammalla tasolla.

Työvoimatutkimuksen mukaan liike-elämälle palveluja tuottavissa yrityksissä oli viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin noin 119 700 työpaikkaa Helsingin seudulla.

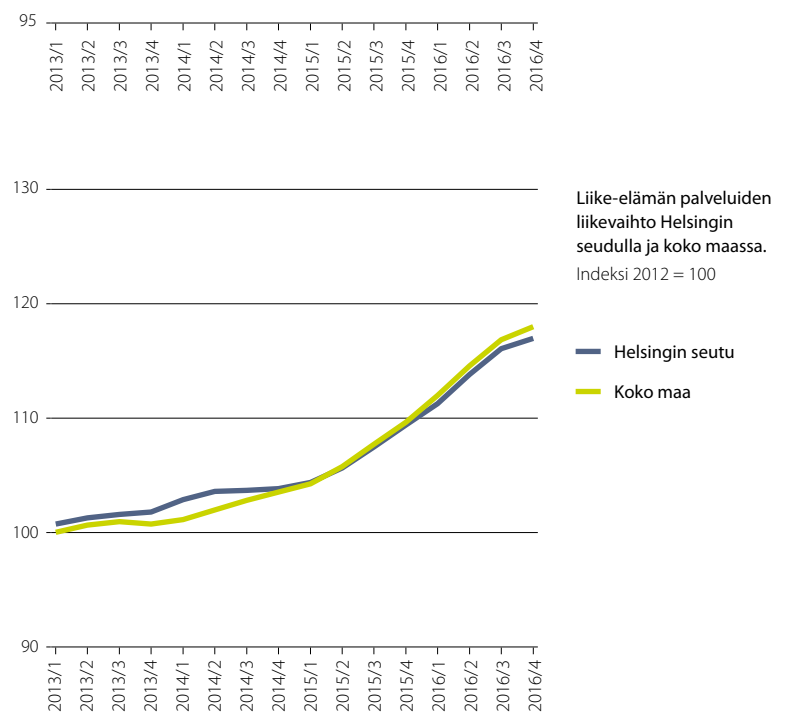
Liike-elämän palveluiden henkilöstön määrä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

Liike-elämän palveluiden henkilöstömäärä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla sekä valtakunnallinen hintakehitys. Indeksi 2012 = 100

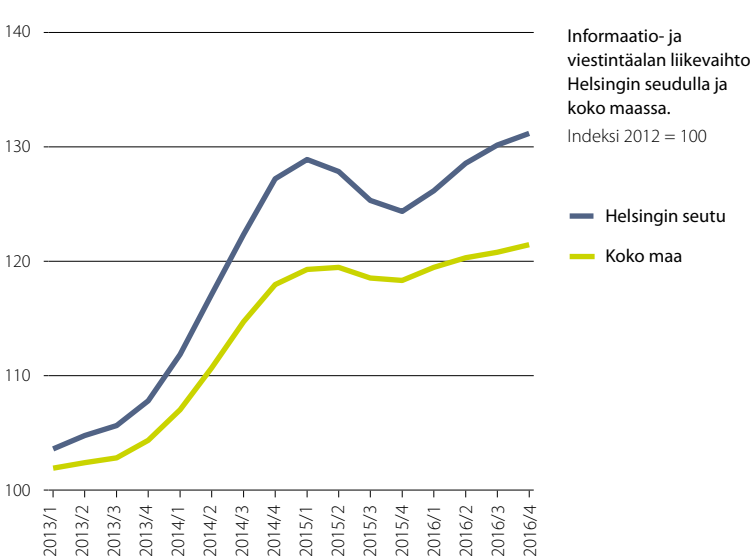
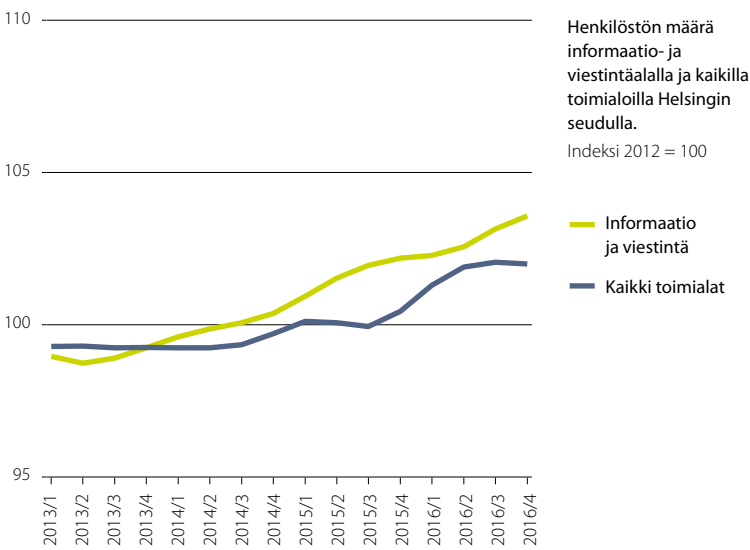
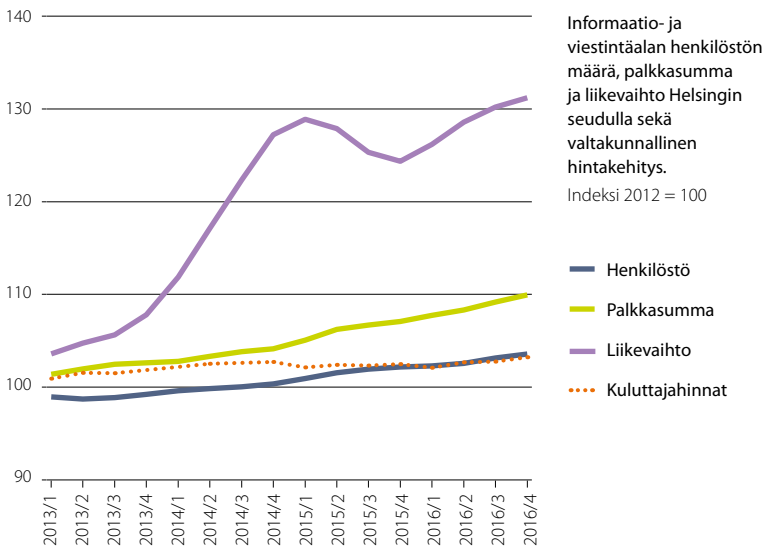

Henkilöstön määrä liike-elämän palveluissa ja kaikilla toimialoilla Helsingin seudulla. Indeksi 2012 = 100

Liike-elämän palveluiden liikevaihto Helsingin seudulla ja koko maassa. Indeksi 2012 = 100

Kustannustoiminta, elokuva- ja televisio-ohjelmatuotanto, äänitteiden ja musiikin kustantaminen, radio- ja televisiotoiminta, televiestintä, ohjelmistot ja konsultointi, tietopalvelutoiminta

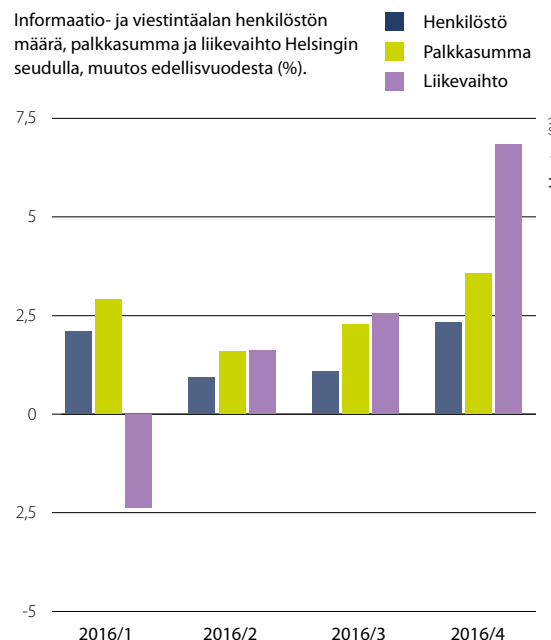

Informaatio- ja viestintäalan liiketoiminta kasvoi vuoden lopussa.

Helsingin seudun informaatio- ja viestintäalan liikevaihdon trendin viime vuoden alussa alkanut kasvu jatkui ennakoarvion mukaan vuoden lopussa. Trendi kasvoi edelleen myös valtakunnallisesti. Informaatio- ja viestintäalan liikevaihto oli vuoden viimeisellä neljänneksellä Helsingin seudulla arvion mukaan 7 % korkeammalla tasolla kuin edellisen vuoden vastaavaan aikaan. Vertailuvuoteen nähden alan liikevaihto oli viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin 29 % korkeammalla tasolla. Kuluttajahinnat ovat nousseet 3 % vuodesta 2012.

Informaatio- ja viestintäalan palkkasumman trendin loiva kasvu jatkui viime vuoden loka-joulukuussa. Edellisvuoden vastaavaan aikaan nähden palkkasumma oli 4 % korkeammalla tasolla. Vertailuvuodesta alan palkkasumma on kasvanut 9 %. Myös alan henkilöstömäärän trendi kasvoi hieman. Vuoden takaiseen nähden henkilöstömäärä oli vuoden viimeisellä neljänneksellä reilut 2 % korkeammalla tasolla. Vuoden 2012 tasoon verrattuna henkilöstömäärä on kasvanut alalla 3 %.

Informaatio- ja viestintäalan yrityksissä oli työvoimatutkimuksen mukaan viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin noin 61 100 työpaikkaa Helsingin seudulla.

KULJETUS JA VARASTOINTI

Maaliikenne, vesiliikenne, ilmaliikenne, varastointi ja liikennettä palveleva toiminta, posti- ja kuriiritoiminta

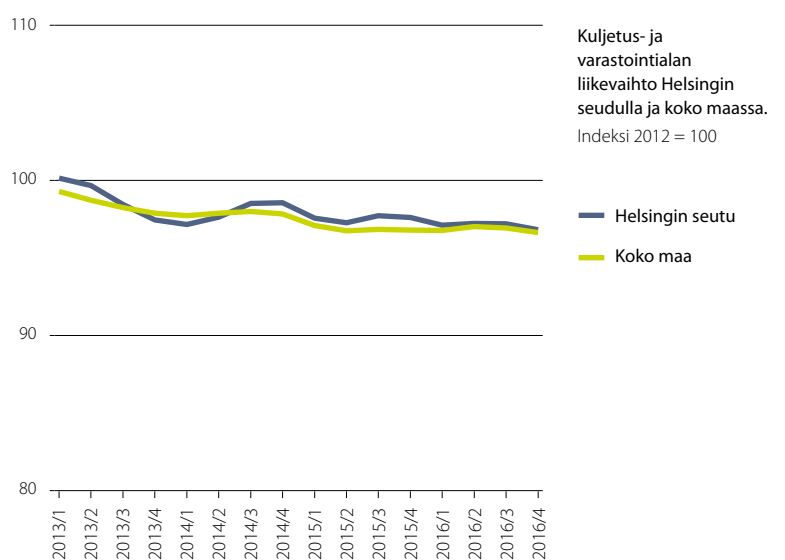
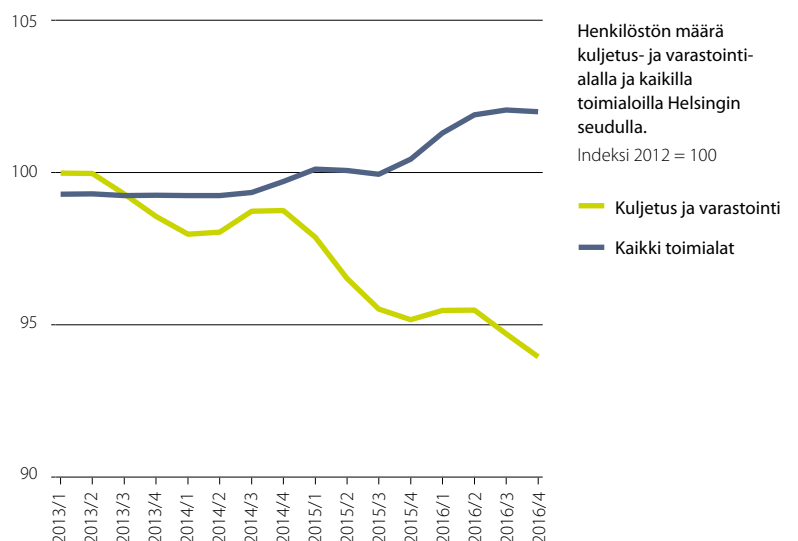
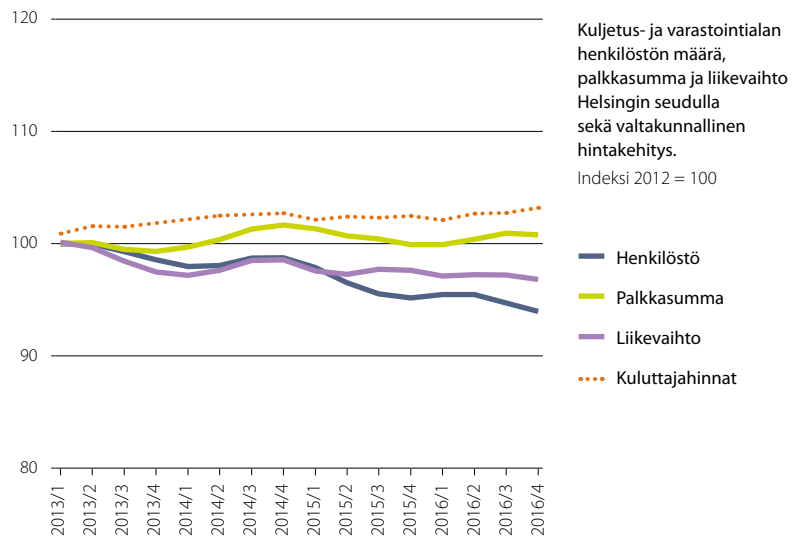
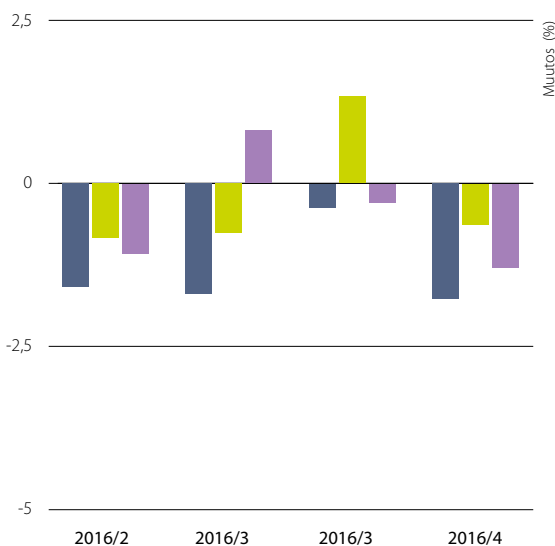
Kuljetus- ja varastointialan liiketoiminnan loppuvuoden kehitys oli heikkoa.

Helsingin seudun kuljetus- ja varastointialan yritysten liikevaihdon trendi pysyi ennakoarvion mukaan lähes ennallaan viime vuoden loppupuolella. Alan liikevaihdon trendi pysyi ennallaan myös koko maassa. Kuljetuksen ja varastoinnin liikevaihto oli loka-joulukuussa Helsingin seudulla edellisvuoden vastaavaan aikaan verrattuna arvion mukaan reilun prosentin alemmalla tasolla. Alan liikevaihto on seudulla 3 % alemmalla tasolla kuin vuonna 2012. Kuluttajahinnat ovat nousseet vertailuvuoden tasosta 3 %.

Kuljetuksen ja varastoinnin palkkasumman trendi kasvoi hieman viime vuoden kolmannella neljänneksellä, mutta pysyi ennallaan vuoden lopussa. Vuoden takaiseen verrattuna henkilöstömäärä oli loka-joulukuussa prosentin alemmalla tasolla. Alan palkkasumma oli viimeksi kuluneen vuoden aikana vuoden 2012 tasolla. Alan henkilöstömäärän trendi kääntyi laskuun viime vuoden heinä-syyskuussa ja trendin lasku jatkui vuoden lopussa. Edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna henkilöstömäärä laski 2 %. Vuoteen 2012 nähden henkilöstömäärä on 5 % alemmalla tasolla.

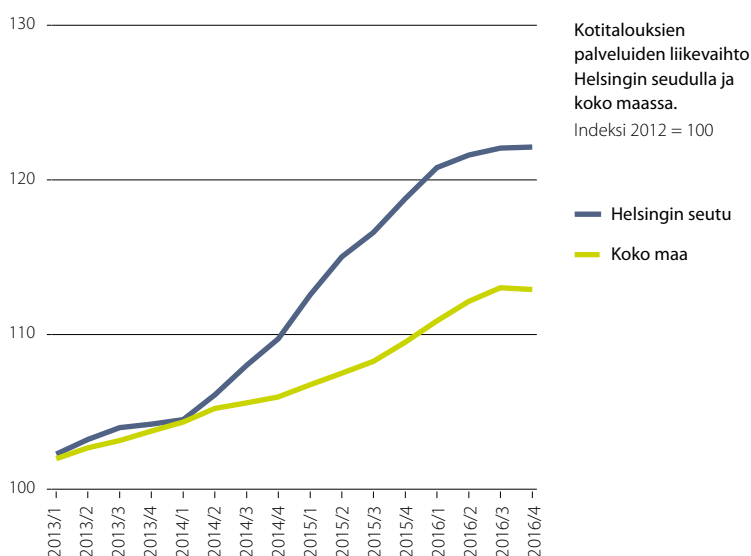
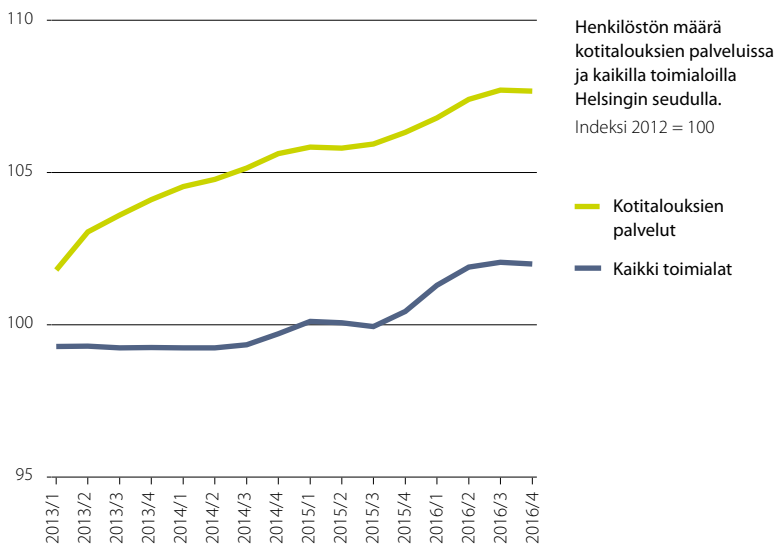
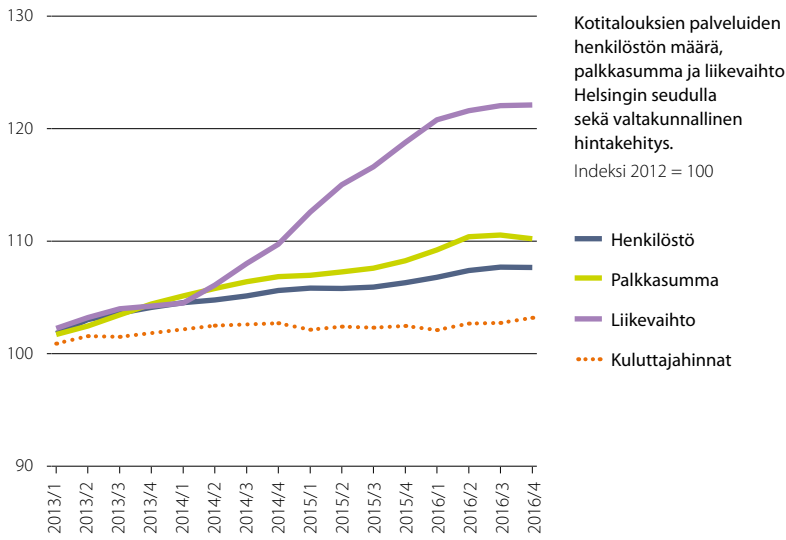
Kuljetuksen ja varastoinnin toimialan yrityksissä oli työvoimatutkimuksen mukaan viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin noin 48 100 työpaikkaa Helsingin seudulla.

Kuljetus- ja varastointialan henkilöstön määrä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

PALVELUT KOTITALOUKSILLE

Yksityiset koulutus-, terveys- ja sosiaalipalvelut, taiteet, viihde ja virkistys, muut palvelut

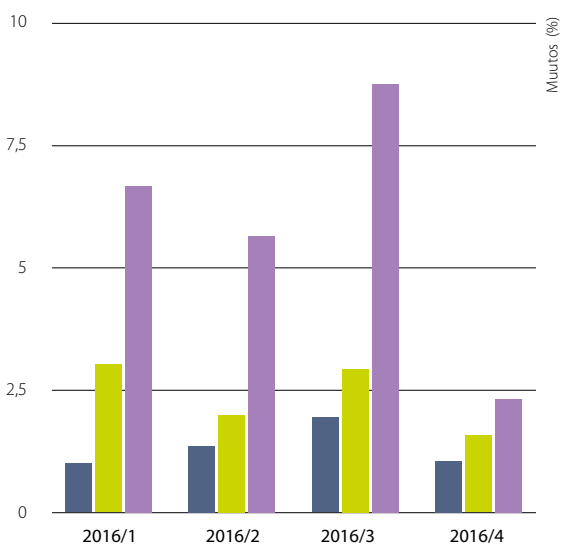
Kotitalouksien palveluja tuottavien yritysten liiketoiminnan kasvu tasaantui.

Kotitalouspalveluiden liikevaihdon trendin kasvu tasaantui ennakoarvion mukaan vuoden viimeisellä neljänneksellä. Alan liikevaihdon trendin kasvu hiipui myös valtakunnallisesti. Kotitalouspalveluiden liikevaihto oli Helsingin seudulla vuoden lopussa arvion mukaan 2 % korkeammalla tasolla kuin edellisen vuoden vastaavaan aikaan. Vuodesta 2012 alan liikevaihto on kasvanut 22 %. Kuluttajahinnat ovat nousseet vertailuvuodesta 3 %.

Alan palkkasumman trendi pysyi ennallaan viime vuoden loppupuolella. Vuotta aikaisempaan verrattuna alan palkkasumma oli loka-joulukuussa vajaat 2 % korkeammalla tasolla. Myös kotitalouspalveluiden henkilöstömäärän trendi pysyi ennallaan vuoden lopussa. Edellisvuoteen verrattuna alan henkilöstömäärä oli loka-joulukuussa prosentin korkeammalla tasolla. Vuoden 2012 tasoon nähden henkilöstömäärä on kasvanut 7 %. Alan palkkasumma on kasvanut kymmenyksen vertailuvuoden tasosta.

Palveluja kotitalouksille tuottavissa yrityksissä oli viimeksi kuluneen vuoden aikana työvoimatutkimuksen mukaan keskimäärin noin 75 200 työpaikkaa Helsingin seudulla.

Kotitalouksien palveluiden henkilöstön määrä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

YRITYSTEN SUHDANNENÄKYMÄT UDELLAMAALLA

Uudenmaan yritysten suhdanneodotukset paranivat hieman. Maakunnan yrityksissä kysynnän puute on selvästi merkittävin tuotannon kasvun este.

Suhdannenäkymät

Uudenmaan teollisuuden ja rakentamisen yritysten suhdannenäkymät kohenivat hieman. Helmikuussa 2017 tehdyn tiedustelun mukaan suhdanteiden ennakoidaan pysyvän ennallaan lähitulevaisuudessa. Suhdannenäkymien saldoluku oli helmikuussa 1, kun viime vuoden lokakuussa tehdyssä kyselyssä saldoluku oli -8. Uudenmaan teollisuuden ja rakentamisen odotukset ovat koko maan keskiarvoa lievästi vaisummat.

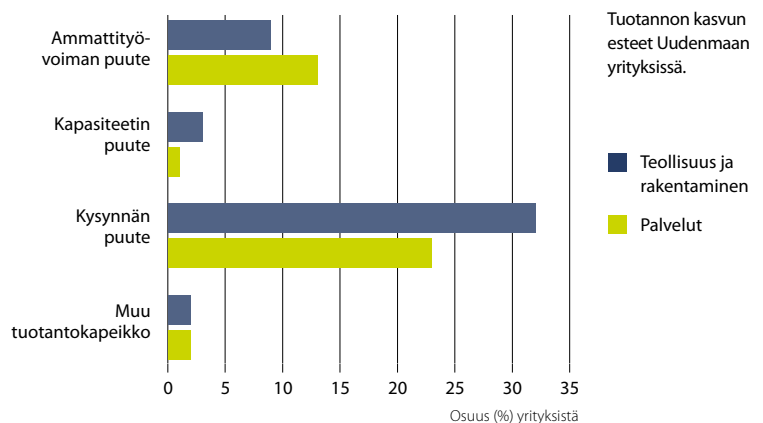
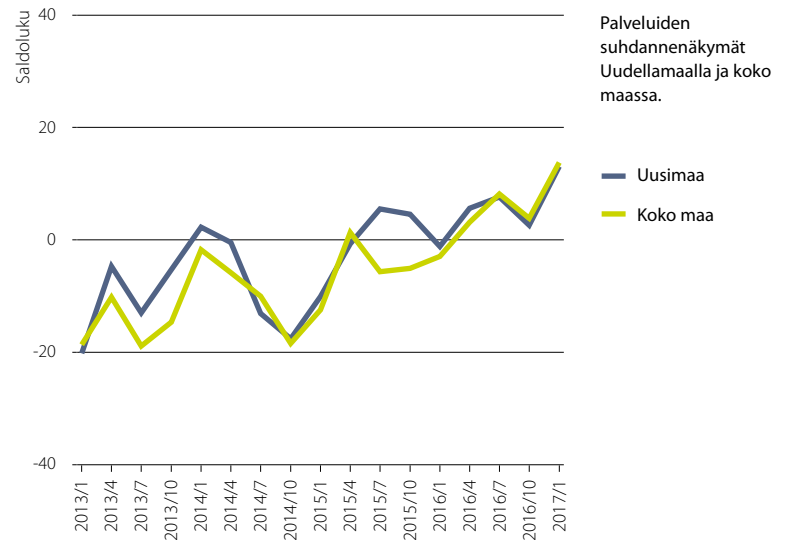
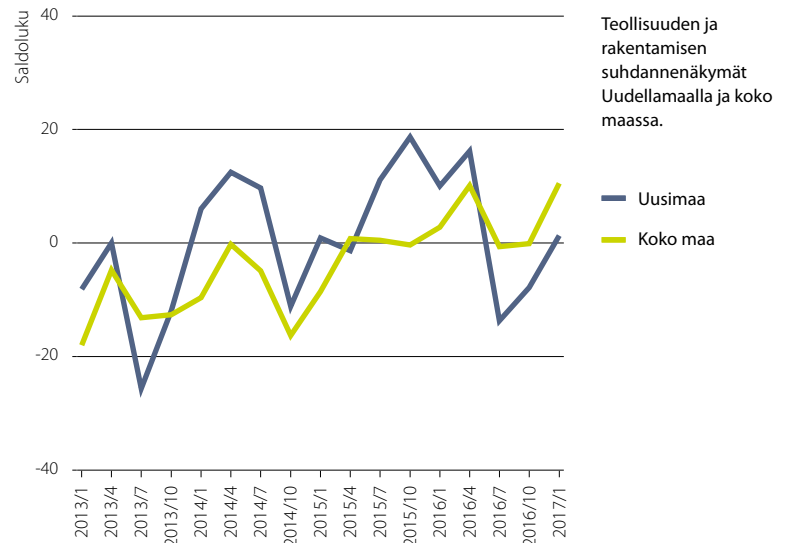
Palveluyritysten suhdanneodotukset paranivat hieman niin Uudellamaalla kuin valtakunnallisesti. Helmikuussa suhdannenäkymien saldoluku oli Uudenmaan palveluyrityksissä 13. Lokakuussa maakunnan palveluyritysten odotuksia kuvaava saldoluku oli 3. Uudenmaan palvelualojen suhdannenäkymät olivat helmikuussa lähellä koko maan keskiarvoa.

Uudenmaan teollisuusyritykset ennakoivat henkilöstömäärän pysyvän suunnilleen ennallaan (saldoluku -2). Maakunnan palvelualan yritykset arvioivat henkilöstömäärän supistuvan hieman kyselyä seuraavan kolmen kuukauden aikana (saldoluku -9).

Tuotannon kasvun esteet

Tuotantokapeikkoja oli lokakuussa 47 %:lla teollisuuden sekä rakentamisen yrityksistä ja 37 %:lla palveluvastaajista. Heikko kysyntä oli helmikuussa ongelma 32 %:lla teollisuuden ja rakentamisen vastaajista ja 23 %:lla palveluvastaajista. Ammattitaitoisesta työvoimasta oli pulaa 9 %:lla teollisuuden ja rakentamisen yrityksistä ja 13 % palvelualojen yrityksistä.

Tietolähde: Elinkeinoelämän keskusliitto, suhdannebarometri. Suhdannebarometri perustuu teollisuus- ja palveluyrityksille tehtävään kyselyyn. Suhdannenäkymä-saldoluku kuvaa yritysten yleisiä lähitulevaisuuden suhdanneodotuksia. Saldoluku on suhdanteiden paranemista odottavien ja huononemista odottavien vastaajien %-osuuksien erotus.

Kansainvälinen henkilöliikenne ja matkailu ovat lisääntyneet nopeasti Helsingin seudulla, mikä on tuonut kysyntää majoitus- ja ravitsemisalalle.

Lentoliikenteen matkustajat

Helsinki-Vantaan lentoaseman matkustajamäärä ylitti 17 miljoonaa vuonna 2016. Kasvua edellisvuodesta oli lähes 5 %. Määrästä 84 % oli kansainvälisten lentojen matkustajia, joiden lukumäärä on noussut koko 2010-luvun ajan keskimäärin 5 % vuodessa. Sen sijaan kotimainen lentomatkustamisen lisäys on ollut vaatimatonta.

Laivaliikenteen matkustajat

Helsingin sataman kautta lähteneiden ja saapuneiden matkustajien määrä lisääntyi 3 % yltäen lähes 12 miljoonaan vuonna 2016. Helsingin ja Tallinnan välisen liikenteen osuus matkustajista oli 73 %. Kyseinen liikenne on kasvanut keskimäärin 4,5 % vuodessa kuluvalle vuosikymmenellä. Suurin osa Helsingin sataman matkustajista on suomalaisia ja toiseksi suurin osa virolaisia. Kuitenkin muissa maissa, erityisesti Aasiassa, asuvien matkustajien määrä on kasvanut nopeasti.

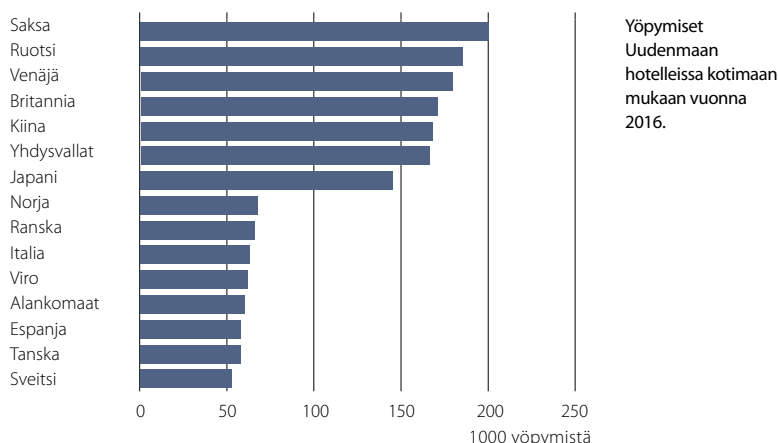
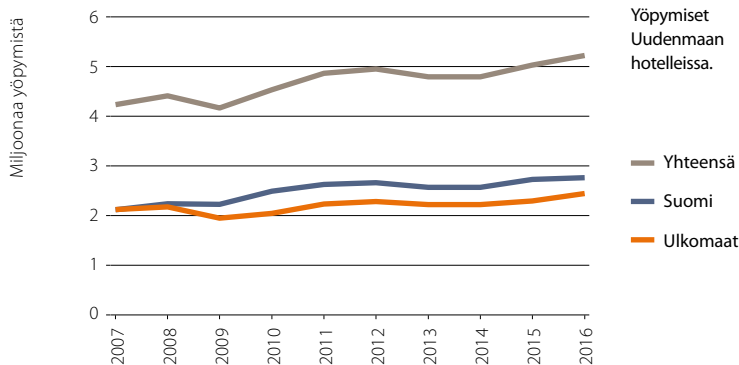
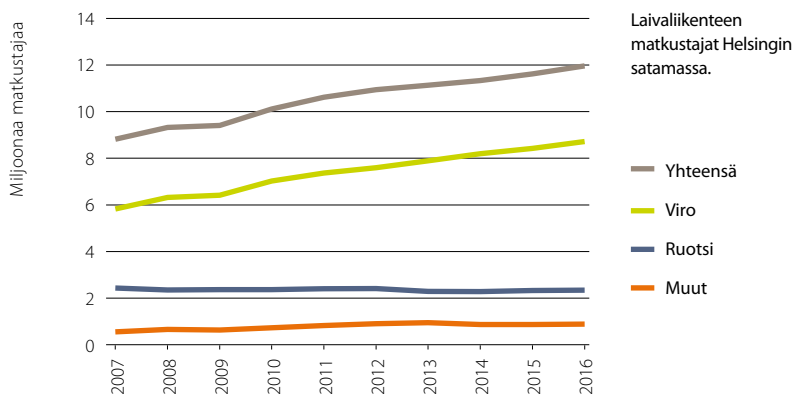
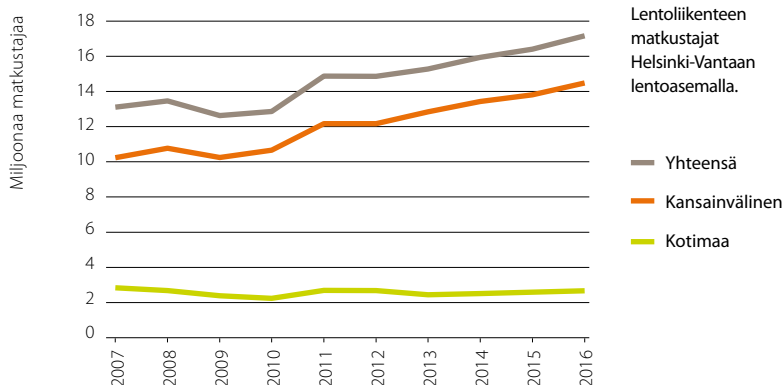
Hotelliöypymiset

Yöpymisten määrä Uudenmaan hotelleissa lisääntyi 3,9 % nouden 5,2 miljoonaan vuonna 2016. Ulkomaisten vieraiden määrä nousi lähes 7 % edellisvuodesta heidän osuutensa ollessa vajaa puolet, 47 %. Kotimaisten yöpyjien määrä nousi 1,3 % viime vuonna. Hotelliöypymisten määrä on kasvanut 3,4 % vuodessa 2010-luvulla. Kotimaisten ja ulkomaisten vieraiden määrä on noussut lähes samaa tahtia. Ulkomaisten vieraiden kärkimaat olivat Saksa, Ruotsi ja Venäjä. EU-maiden osuus oli 46 %. Venäläisten hotellivieraiden yöpymiset ovat supistuneet alle puoleen vuodesta 2012, mutta vähennys on kompensoitunut muilta alueilta tulleella lisäyksellä, erityisesti Kiinasta, Japanista, Euroopasta ja Pohjois-Amerikasta.

Majoitus- ja ravitsemisalalan liiketoiminta

Lisääntynyt matkailu on heijastunut erityisesti majoitus- ja ravitsemisalalan yritysten liiketoimintaan. Vuonna 2016 alan liikevaihto kasvoi 5,8 % edellisvuodesta (kaikki toimialat 2 %), palkkasumma nousi samoin 5,8 % (2,8 %) ja henkilöstömäärä lisääntyi 2,7 % (1,8 %).

Tietolähteet: Finnavia, lentoliikenne; Helsingin Satama, laivaliikenne; Tilastokeskus, majoitustilasto.

Helsingin seudun toimialakatsaus

1 | 17

Julkaisija Helsingin seudun kauppakamari
Kalevankatu 12, 00100 Helsinki
puh. (09) 228 601
www.helsinki.chamber.fi

Toimitus Kaupunkitutkimus TA Oy
Paciuksenkatu 19, 00270 Helsinki
www.kaupunkitutkimusta.fi

Lisätietoja Johtaja *Pia Pakarinen*
Helsingin seudun kauppakamari
puh. (09) 2286 0213
pia.pakarinen@chamber.fi

Toimitusjohtaja, tutkija *Seppo Laakso*
Kaupunkitutkimus, puh. 0500 970 082
seppo.laakso@kaupunkitutkimusta.fi

Tutkija *Tamás Lahdelma*
Kaupunkitutkimus, puh. 050 441 9534
tamas.lahdelma@kaupunkitutkimusta.fi

Ulkoasu Bread Visual Design
kari@bread.fi

Toimialakatsauksen verkkojulkaisu
www.kaupunkitutkimusta.fi
tai www.helsinki.chamber.fi

Kannen kuva: Finnava

Tietolähteet ja käsitteet

Liikevaihto on Helsingin seudulla toimivien yritysten myynnin yhteenlaskettu arvo. Tuorein katsauksessa esitettävä tieto on ennakoarvio, joka perustuu kyseisen neljänneksen kahden ensimmäisen kuukauden myynnin ennakkotietoon ja viimeisen kuukauden ennusteeseen. **Tietolähde:** Tilastokeskus asiakaskohtainen suhdannepalvelu (verohallinnon alvuorustustiedot). **Ennakoarvio:** Kaupunkitutkimus.

Palkkasumma on Helsingin seudulla toimivien yritysten ja muiden yhteisöjen maksamien palkkojen yhteenlaskettu arvo. **Tietolähde:** Tilastokeskus asiakaskohtainen suhdannepalvelu (verohallinnon työnantajasuorustustiedot).

Toimialoittaiset liikevaihto- ja palkkasummakuvaajat esitetään kunkin ajankohdan mukaisin käyvin arvoin vähentämättä inflaation vaikutusta. Kunkin toimialan yhteydessä esitetään valtakunnallinen hintakehitys vertailuksi.

Henkilöstömäärällä tarkoitetaan yritysten kokopäivätyöllisten määrää. Henkilöstömäärän indikaattori estimoidaan yritys- ja toimipaikkarekisterin henkilöstötiedosta ansiotason muutoksesta puhdistetun palkkasumman perusteella. Yrittäjien henkilöstömäärä estimoidaan liikevaihdon perusteella. **Indikaattorin laskenta:** Tilastokeskus asiakaskohtainen suhdannepalvelu.

Tietojen korjautuminen: Liikevaihto-, palkkasumma- ja henkilöstömäärätiedot korjautuvat tietojen tarkentuessa vuoden päähän taaksepäin. Tästä syystä uusimman katsauksen tiedoissa on poikkeamia aikaisempiin katsauksiin verrattuna.

Työlliset ovat 15–74-vuotiaita Helsingin seudulla asuvia, jotka ovat olleet työllisiä tutkimusjakson aikana. Työpaikoilla tarkoitetaan niiden työllisten määrää, joiden työpaikka sijaitsee Helsingin seudulla. Työtunteihin lasketaan aika-, urakka- ja palkkiotyön tehdyt työtunnit sekä sunnuntai- ja ylityötunnit. Työpaikka-, työllisyys- ja työtuntitiedot perustuvat kuukausittain toistuvaan otostutkimukseen, johon pienten toimialojen kohdalla sisältyy kohtalainen virhemarginaali. **Tietolähde:** Tilastokeskus, työvoimatutkimus.

Tuotanto kuvaa alueen yritysten ja muiden yhteisöjen tuotannollista aktiiviteettia käyttäen seuraavia tietoja:

Helsingin seutu: Toimialoittaisten liiketoimintakuvaajien perusteella konstruoitu ennakoiva kuvaaja. Viimeisen neljänneksen tieto perustuu indikaattoreiden ennakoarvioihin. Kuvaaja ja ennakoarvio: Kaupunkitutkimus.

Suomi: Kansantalouden neljännesvuositilinpidoon bruttokansantuote kiintein vuoden 2010 hinnoin. **Tietolähde:** Tilastokeskus, kansantalouden tilinpito.

Hinnat: Katsauksessa käytetään seuraavia valtakunnallista hintakehitystä kuvaavia indikaattoreita: kuluttajahintaindeksi, tukkuhintaindeksi, teollisuuden tuottajahintaindeksi ja rakennuskustannusindeksi. Katsauksessa kaikki hintaindeksit on muutettu siten, että niiden vertailuvuotena on 2012. **Tietolähde:** Tilastokeskus.

Indeksisarjat, jotka esitetään kuvioissa, ovat kausitasoitettuja trendejä. Katsauksessa käytetään X11-kausitasoitusmenetelmää. Indeksisarjojen vertailuvuosi on 2012.

Muutokset: Kuvioissa (muutos edellisestä vuodesta tai vuodesta 2012) on käytetty alkuperäisen sarjan muutoksia, ei kausitasoitettujen trendin muutoksia.

Helsingin seutu

Pääkaupunkiseutu	8	Kirkkonummi
1 Helsinki	9	Mäntsälä
2 Espoo	10	Nurmijärvi
3 Vantaa	11	Pornainen
4 Kauniainen	12	Sipoo
	13	Tuusula
	14	Vihti
Kehyskunnat		
5 Hyvinkää		
6 Järvenpää		
7 Kerava		

